

Avrupa'da Bir Göçmen Entegrasyonu Politikası: Ayrımcılıkla Mücadele

A Policy of Migrant Integration in Europe: Combating Discrimination

Veysel ERAT^a , Kıvanç DEMİRCİ^b

ÖZ	ABSTRACT
<p>Çalışmanın amacı, Dünya genelinde meydana gelen göç hareketleriyle bağlantılı olarak artan göçmen ayrımcılığının seçilmiş Avrupa ülkeleri üzerinden karşılaştırmalı analizini gerçekleştirmektir. Hedef ülkelerin seçilmesinde Göçmen Entegrasyon Politikası Endeksi/The Migrant Integration Policy Index (MIPEX) sınıflandırma tablosu esas alınmış olup ilgili veriler Avrupa İstatistik Ofisi (EUROSTAT) çalışmalarıyla desteklenmiştir.</p> <p>Çalışma nitel bir araştırma yöntemi olan doküman analizine dayandırılmıştır. Ayrımcılıkla mücadele konusunda yapılan çalışmalara ek olarak ilgili konuda saygın kişi, kurum ve kuruluşların bağlantılı çalışmalarına da yer verilmiştir. Göçmen ayrımcılığıyla ilgili karşılaştırmalı veriler ortaya koyan ve entegrasyon süreçlerine ışık tutan çalışmanın artan göç ikliminde göçmenlerin yaşam kalitelerinin artırılmasına ve göç konusundaki kamu politikalarının uygulanma süreçlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir.</p> <p>Araştırma sonucunda farklı kategorilerden seçilmiş 4 farklı ülkenin (İsveç, Fransa, İspanya, İsviçre) MIPEX verileriyle uygulama alanı arasındaki sıralamalarının orantısız bir şekilde değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre ilgili 4 ülkede AB vatandaşlarına uygulanan standartların göçmen bireylere uygulanmadığı anlaşılmıştır. Göçmen bireylerin ülkelerde sosyal dışlanma başta olmak üzere sosyal ve ekonomik sorunları yaşadıkları sonucuna varılmıştır.</p>	<p>The aim of the study is to perform a comparative analysis of the increasing discrimination of immigrants in connection with the migration movements occurring around the world, through selected European countries. The Migrant Integration Policy Index/The Migrant Integration Policy Index (MIPEX) classification table was taken as a basis in the selection of the target countries, and the relevant data were supported by the studies of the European Statistical Office (EUROSTAT).</p> <p>The study is based on document analysis, which is a qualitative research method. In addition to the studies on the fight against discrimination, related studies of respected individuals, institutions and organizations are also included. Will contribute to improving the quality of life of immigrants and the implementation processes of public policies on immigration in the increasing migration climate.</p> <p>As a result of the research, it was concluded that the rankings of 4 different countries (Sweden, France, Spain, Switzerland) selected from different categories between MIPEX data and application area changed disproportionately. According to the results obtained, it has been understood that the standards applied to EU citizens in the relevant 4 countries are not applied to immigrant individuals. It has been concluded that immigrant individuals experience social and economic problems, especially social exclusion, in countries.</p>
<p>Anahtar Kelimeler</p> <p>AB Vatandaşları, Entegrasyon, Göçmen Ayrımcılığı, MIPEX, EUROSTAT.</p>	<p>Keywords</p> <p>EU Citizens, Integration, Immigrant Discrimination, MIPEX, EUROSTAT.</p>

^a Doç. Dr. Veysel Erat Bitlis Eren Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü. Email: veyselerat@hotmail.com

^b Dr. Öğretim Üyesi Kıvanç Demirci Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü. Email: kivancdemirci4@gmail.com
(Sorumlu Yazar/Corresponding author)

1. Giriş

Son yıllarda artan insan hareketliliğine bağlı olarak insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesi amacıyla entegrasyon ve ayrımcılığın engellenmesine yönelik politikalar hedef ülkelerde ciddi bir şekilde gündeme gelmektedir. Uluslararası literatürde göçmenlerin; hedef ülkede, eğitim ve sağlık gibi kamusal hizmetlere erişim, ikamet izinleri, işgücüne katılım, siyaset alanında görünür olma ve nihayetinde vatandaşlık elde etme gibi sorunlarının tamamı çeşitli endekslerde entegrasyon kapsamında değerlendirilmektedir. Diğer bir ifade ile göçmenlerin ülke vatandaşları ile iktisadi, siyasi ve sosyal anlamda aynı yaşam olanaklarına sahip olabilmesi için ihtiyaç duyulan tüm gereklilikler entegrasyon kavramı ile ilişkilidir.

Hedeflenen entegrasyonun gerçekleşmesi ise bir sürece bağlıdır. Nitekim birçok ülke siyasal katılım gibi önemli bir alanda ya da varılan ülke yurttaşı ile göçmenlerin hukuksal olarak her anlamda eşit olacağı vatandaşlık hakkını tanımada belirli bir yılı koşul olarak öne sürmektedir. Göçmenler belirlenen süreler içerisinde entegrasyonun başlıkları olarak sayılan (European Union, 2017); eğitim, sağlık, işgücü piyasalarına katılım, aile birleşimi, siyasal katılım ve vatandaşlık gibi haklardan faydalanabilmektedir. Ancak göçmen entegrasyon politikalarının önemli bir göstergesi ve bu çalışmanın konusu olan ayrımcılık konusu, göçmenler vatandaşlık elde etseler dahi devam eden bir sorun olabilmektedir. Ayrımcılık sorunu; yalnızca eğitim ve sağlık hizmetlerine ulaşmaya zemin hazırlayan bir yasa veya vatandaşlığa geçişi sağlayan yıl koşulu ile aşılabilecek bir sorun değildir. Bütün entegrasyon başlıklarıyla ilgili olan ayrımcılık, yasa ve kurumların yanı sıra içinde bulunulan toplumun yaklaşımıyla doğrudan ilişkili bir konudur. Bu nedenle bir göçmenin bulunduğu ülke ile entegre olup olmadığını ve ülkenin entegrasyon politikasında başarısını gösteren en önemli başlıktır.

Bu çalışmada son yıllarda etnik çeşitliliğin giderek arttığı ve kalıcı hale geldiği bir entegrasyon başlığı olarak Avrupa'da göçmen ayrımcılığı karşıtı politikaların incelenmesi hedeflenmektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı'nın 21. maddesine göre ayrımcılık; cinsiyet, yabancılik, yaş, mülkiyet gibi birçok nedene bağlı olarak şekillenmekteyken (EU, 2012) bu çalışmada ırksal, etnik ve dini ayrımcılığı içerisine alan göçmen ayrımcılığı konu alınmıştır. Çalışma kapsamında dört Avrupa ülkesi (İsveç, Fransa, İspanya, İsviçre) seçilmiştir. Ülkelerin seçiminde Göçmen Entegrasyon Politikası Endeksi/The Migrant Integration Policy Index (MIPEX) kullanılmıştır. MIPEX tüm Avrupa ülkelerinin içerisinde yer aldığı 56 ülkenin entegrasyon politikaları ve ilgili yasalarını kullanarak bir sınıflandırmaya gitmektedir. Çalışma içerisinde detaylarının anlatıldığı sınıflandırma esas alınarak seçilen ülkeler MIPEX ve EUROSTAT veri tabanında yer alan ayrımcılık karşıtı politikalara ilişkin veriler kullanılarak analiz edilecektir.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde göçmen ayrımcılığı sosyal bir sorun olarak ele alınacak, ikinci bölümde göçmen ayrımcılığının entegrasyon açısından önemi değerlendirilecek ve son bölümde seçilmiş Avrupa ülkeleri analiz edilecektir.

2. Sosyal Bir Sorun Olarak Ayrımcılık ve Göçmen Ayrımcılığı

Ayrımcılık; bir kişinin sosyal, kültürel, ekonomik ve medeni durumları nedeniyle temel hak ve özgürlüklerden tam olarak yararlanmasını engelleyen her türlü girişim olarak tanımlanmaktadır (COE, t.y). Bu tip eylemler, kişisel düşüncelerden kaynaklandığı gibi toplumsal yapının bir sonucu da olabilir. Ayrımcılığın altında yatan en temel neden belli bir gruba ait olan kişilere karşı zaman içerisinde oluşan ön yargı ve empati eksikliğidir (Schramm, 2015). Daha genel bir ifade ile hedef grubun kültürel normlara uygunken gördüğü muamele ile aynı grubun farklı kültürel

yapıdan geldiğinde gördüğü muamele arasındaki fark ayrımcılık olarak tanımlanmıştır (Quillian, 2006). Ön yargıyla desteklenen ayrımcılık düşüncesi, belli kişi veya gruplara yönelik olumsuz yargıların yanında hoşlanmamaktan nefret duygusuna kadar varan tüm negatif duyguları içerisinde barındırmaktadır. Ayrımcılığa maruz kalan kişiler ait olduğu grubun özellikleri nedeniyle olumsuz davranışların hedefi olmaktadır. Bu olumsuz davranışlar kanıtı olmayan doğruluğu ispatlanmamış kalıp yargılara dayanmaktadır (Göregenli, 2012).

Literatür incelendiğinde ayrımcılık olgusunun kapsam bakımından oldukça geniş olduğu ve tarihsel geçmişinin oldukça eskiye dayandığı görülmektedir. Engelli, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, dini, ırk ayrımcılığı başta olmak üzere ayrımcılığın farklı çeşitlerde karşımıza çıktığı görülmektedir (COE, t.y). Ayrımcılığın birçok farklı boyutu olsa da çalışmanın konusu; göçle gelen bireye statüsü nedeniyle farklı muamele edildiğinde ortaya çıkan bir ayrımcılık türü olan göçmen ayrımcılığıdır.

Son yıllarda kaynak ülkelerde ortaya çıkan güvenlik sorunları, düşük yaşam kalitesi, istihdam, yoksulluk, doğal afetler, etnik ayrımcılık gibi itici faktörler hedef ülkelere yönelik dış göç hareketlerinin artmasına neden olmuştur (Castelli, 2018; Tataru, 2019). Uluslararası Göç Örgütü'nün verilerine göre, 2020 yılı itibarıyla dünya genelinde 281 milyon göçmen olduğu bu sayının toplam Dünya nüfusunun %3,6'sına denk geldiği ifade edilmektedir (IOM, 2021). 2050 yılına ait nüfus ve göç projeksiyonlarında göç hızının daha da artarak devam edeceği vurgulanmaktadır (World Bank, 2018).

İtici faktörlerin küreselleşmenin olumsuzluklarıyla birleşerek etkisini artırması ve zaman içerisinde kronik hale gelmesi hedef ülkelerin sosyoekonomik ve kültürel özelliklerini çeşitlendirmiştir. Bu durum birçok yönden farklı ve birlikte yaşamamış insanların entegrasyon süreçlerinde çeşitli sorunlar yaşamasına neden olmuştur (Kaya ve Özcan, 2021). Birçok ülkede siyasi otorite toplumsal sorunların ve değişimlerin görünen kısmıyla ilgilenirken yerel halk içerisinde göçmenlere karşı toplumsal bir tepkinin olduğu gözlemlenmektedir (ILO, IOM, OHCHR, 2001).

Literatürde yapılan çalışmalar bu toplumsal tepki düzeyinin üç faktöre bağlı olarak şekillendiğini göstermektedir. Yerleşiklerin kimliğe verdiği önem ve milliyetçilik düzeyi, yabancıların ülkeye gelişinden sonraki istihdam durumu ve yerleşiklerin yabancılarla hangi durum ve koşullarda iletişim halinde olduğuyla ilgili faktörlerdir (Nell, 2009). Sosyal imkânlara erişim sorunu yaşayan bireyler ülke içerisindeki kıt kaynakların yabancılarla paylaşılacağı endişesi nedeniyle yaşam kalitelerinin daha da azalacağını düşünmektedir. Bu duruma ek olarak göçmenlerin sosyal yardımlardan faydalanması, işçi ücretlerini ve yerli istihdamı düşürmesi halktaki huzursuzluğu artırmaktadır (Raphael ve Ronconi, 2007; Hanke ve Heine, 2015). Bu ekonomik kaygıların yanında göçmenlerin zamanla kültürel yozlaşmaya neden olacağını düşünen bireyler göçmen ayrımcılığına başvurarak kendi kültürlerini korumaya çalışmaktadır (Vrsanska, Kavicky ve Jangl, 2017). Bu noktada göçmen karşıtlığı/ayrımcılığı literatürde gittikçe önem kazanan bir konu haline gelmektedir.

Kitlesele nüfus hareketlerinin önemli konularından birisi artan etnik farklılığın göç ülkeleri toplumlarının üzerindeki etkisidir. Yerleşimciler genellikle vardıkları ülke toplumundan farklıdırlar. Farklı diller konuşurlar, farklı kültürel pratikleri vardır, fiziki veya kıyafet tarzı olarak gözle görünür biçimde farklı olabilirler. Bu nedenle uluslararası göç toplum içindeki farklılıkları artıran bir süreçtir. Bir dizi soruna neden olan bu durum, varılan ülke açısından ulusal kimliğin

“tehdit” edilmesi olarak görülür. 18. yüzyıldaki gelişiminden bu yana ortak dil, kültür, gelenek, tarih üzerinden kendini siyasi bir birlik olarak tanımlayan ulus devlet uluslararası göçün getirmiş olduğu farklılıkları ulusun etnik homojenliğine karşı tehdit olarak görmektedir (Castles ve Miller, 2008, s 17-22). Buna rağmen devletler çoğu zaman ırk ayrımcılığı ya da yabancı düşmanlığını önemsemezler ve bazen reddederler. Ancak araştırmalar dünyanın birçok yerinde aşırılık yanlısı gruplar tarafından göçmenlere, mültecilere ve diğer vatandaş olmayanlara yönelik ayrımcılık ve şiddetin arttığını göstermektedir (ILO, IOM, OHCHR, 2001).

Göçmen ayrımcılığının temel nedenlerinden biri sosyal hiyerarşi düşüncesidir. Çoğu toplum kendi ırksal ve kalıtsal özelliklerini diğer toplumlardan üstün görmeye meyillidir. Belirli bir sosyal ağa kültürel normlarla bağlı olan bireylerin kendi özelliklerini diğer kültürel normlardan yüksek veya düşük görerek sınıflandırma yapması sosyal hiyerarşi olarak tanımlanmaktadır (Wietmarschen, 2021). Belirli bir sosyal gruba olan aidiyet ve grup içerisinde kabul görme düşüncesi bireylerin davranışları yönlendirmektedir. Bu düşüncenin temelinde ise ön yargı ve sonradan edinilmiş bilgiler yer almaktadır (Tajfel, 1981). Sosyal hiyerarşiler literatürde üç farklı şekilde kategorize edilmektedir: Yetişkin bireyler tarafından çocuklara yapılan baskı yaş ayrımcılığı, erkekler tarafından kadınlara yapılan baskı cinsel ayrımcılık, ırk, dil, din gibi sosyal kökene bağlı olarak yapılan baskı sosyal ayrımcılık olarak tanımlanmaktadır (Çamaş ve Meşe, 2016).

Statükoyu koruma düşüncesi göçmen ayrımcılığın diğer nedenidir. Bir olgunun, dönemin veya politikanın mevcut durumunu anlatan kavram statüko olarak tanımlanmıştır. Çeşitli kazanımların kaybı endişesiyle düzenin devamının sürdürülmeye çalışılması da statükoyu korumak olarak tanımlanmaktadır (Nebel, 2015). Dış göçün yoğun olduğu ülkelerde ırksal tehdit ve kültürel yozlaşmaya ilişkin ön yargılar göçmen ayrımcılığını tetiklemektedir. Bireyler kimliklerini diğer insanlarla yapmış oldukları uzlaş, çekişme veya etkileşimler yoluyla kazanmaktadır. Bu nedenle bireyler zaman içerisinde kazanılan sosyal konumların kaybedilmemesi için motive olmakta ve ırksal tehdit olarak gördükleri kesimlere karşı tepki göstermektedir (Isom, Mikell ve Boehme, 2021). Nitekim Kendi (2016) çalışmasında Amerika’daki ırkçı düşüncelerin temel nedenini ırkçı yapının değişmesini savunanlara karşı çıkanlara bağlamaktadır. ırkçı yapılar ve kişileri destekleyenler, ayrımcılığı meşrulaştıran fikir ve çatışmalara ihtiyaç duymaktadır. Bu kişiler aynı zamanda kendi ırkını üstün tutan bir yapıyı oluşturarak statükoyu sağlam temellere oturtmaya çalışacaklardır. Bu durum statükoyu koruma anlayışını göçmen ayrımcılığının temel nedenleri arasına almaktadır.

Ayrımcı politikalar ve yasal düzenlemeler de göçmen ayrımcılığını artıran nedenler arasında yer almaktadır. Bu tip politikaları benimseyen ülkelerin entegrasyon seviyesi gerilemektedir. Bu durum ülkelerin ayrımcı kategoride değerlendirilmesine yol açmaktadır. Hollanda bu konuda verilecek önemli örnekler arasında yer almaktadır. Yapılan araştırmalar ülkede konut ve işgücü piyasalarında kurumsal ırkçılık yapıldığını göstermektedir. İşgücü piyasasında Hollandalı olmayan bireylerin işe kabul şanslarının yaklaşık olarak %16 daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun benzeri konut piyasasında da kendisini göstermektedir. Felemenk isimlerinden farklı isimlerle konut arayan bireylerin %28 oranla daha dezavantajlı durumda olduğu sonucuna varılmıştır (EU, 2021).

Gelişen teknolojinin toplum üzerindeki etkisi, güçlü görünme gayesi, ön yargı, bilgisizlik, hoşgörü eksikliği ve korku siyaseti literatürde üzerinde durulan diğer ayrımcılık nedenleri arasında yer almaktadır (Amnesty International, 2022).

Hem devletlerin tutumunun hem de yabancı karşıtı hareketlerin sesi olarak işlev gören medya ise göçmen ayrımcılığı diri tutan ve yaygınlaştıran önemli bir araçtır. Basın yayın organları göçmenlerle ilgili algıyı olumsuz yöne çekerek halkı yönlendirebilmektedir. Göçmen bireylerin hedef ülkeye kazanımları göz ardı edilerek olumsuz olay ve durumlar sıkça vurgulanarak halkta tehdit algısı oluşturulmaktadır. İletilmek istenen mesajların resim, fotoğraf ve renkli görsellerle desteklenerek inandırıcılığı artırılmaya çalışılmaktadır. Bu sayede ideolojik hedeflerle bağlantılı kamuoyu oluşturulmak hedeflenmektedir (Pan ve Kosicki, 1996). İrksal tepkilerin merkezinde medya olduğunu ifade eden araştırma sayısı oldukça fazladır. Dijk (1992)'e göre medya organları yapmış oldukları haberlerde gayri resmi bir konsensüs oluşturmaktadır. Bu organlar gündemde kalacak konuları belirlemekle birlikte kitlelerin etnik konularda nasıl düşünmesi gerektiğini de yönlendirici bir işlev üstlenmektedir. Diğer bir çalışmada, ırkçılıkla ilgili haberlere medya kanalları sayesinde kolay bir şekilde ulaşıldığı bu durumun toplumun çeşitli kesimlerinde ırkçılığı harekete geçirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Cohen ve diğerleri, 2021). Nitekim Hollanda'da, yönetmenliği Özgürlük Partisi lideri Geert Wilders tarafından yapılan "Fitna" adlı İslam karşıtı kısa film göçmen karşıtlığında medyanın rolü açısından önemli bir örnektir (Wilders, 2008). Yönetici kadrolar vasıtasıyla yapılan bu tip ırkçı eylemler halkı etkileyerek ülke genelinde ayrımcılığı arttırmaktadır. İrk ayrımcılığının yoğun olarak görüldüğü İsviçre'de de benzer bir yaklaşım söz konudur. Ülkede halen ayrımcılığın önlenmesine yönelik bir mevzuat ve sistematik bir çaba bulunmamaktadır (COE, 2020).

Gruplar arasındaki ayrımcılığın kurumsal ve yasal önlemlerle engellenemediği toplumlarda baskın gruplar alt etnik veya dini grupları damgalayabilmektedir. Bu damgalamayla birlikte hâkim gruplar kendilerine ait kalıp yargılar üretmektedir. Bu duruma Türkiye'den verilecek en iyi örnek "Suriyeliler savaştan kaçmış zararlı insanlardır" algısıdır. Bu tip algılarla düşüncesini meşrulaştırmaya çalışan hâkim grup toplumsal tabanını geliştirmeyi hedeflemektedir. Damgalanmanın rahatsız edici boyutlara ulaştığı zamanlarda alt gruplar ya kendilerini gizleyerek yaşamlarını devam ettirmekte ya da karşı tepki göstererek kendilerini görünür kılmaya çalışmaktadır (Çayır, 2012). Bu karşı tepki neticesinde alınacak sonuçlar ülkedeki göçmen ayrımcılık seviyesini belirlemektedir.

3. Bir Entegrasyon Göstergesi Olarak Ayrımcılıkla Mücadele Politikaları

Bir toplumda yer alan göçmen bireylere sosyal üyelik kazandırarak adapte sürecini hızlandıran ve toplumsal kurumlara erişimini kolaylaştıran her türlü girişim entegrasyon olarak tanımlanmaktadır. Göçmenlerin hedef ülkeye vardıkları andan itibaren yaşamış oldukları değişim ve adaptasyonlar entegrasyon sürecinin bir parçasıdır (Bartham ve Poros, 2017). Kısa bir ifade ile entegrasyon, toplumun kabul görmüş bir parçası olma süreci olarak tanımlanmıştır. Kavram, yasal-politik, sosyo-ekonomik ve kültürel-dini olarak üç boyutu kapsamaktadır. Yasal politik boyut; göçmenlerin elde ettiği siyasi hak ve statüleri, sosyo-ekonomik boyut vatandaşlıktan farklı göçmenlerin sosyal ve ekonomik konumlarını, kültürel-dini boyut ise kültürel çeşitliliğin düzeyini anlatmaktadır (Penninx ve Mascareñas, 2016).

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı üzere entegrasyon yaygın bir alana atıfta bulunmaktadır. Bu nedenle entegrasyon ölçümündeki ilerlemeler tek bir ölçü birimiyle ifade edilemez. Zamansal veya ülke karşılaştırmaları yapmak amacıyla çeşitli parametrelerin bir bütün halinde ele alınması gerekmektedir (COE, t.y.a). Yaş, eğitim, cinsiyet, etnik kimlik vb. her türlü ayrımcılığı engelleme amacı taşıyan, dezavantajlı konumda bulunan bireylerin temel hak ve özgürlüklerini güvence altına alan yasal ve kurumsal düzenlemeler olarak tanımlanan

ayrımcılıkla mücadele politikasının alt başlıkları da entegrasyon göstergeleri arasında yer almaktadır (Gül ve Kara, 2011).

OECD, göçmenlerin entegrasyon sonuçlarını analiz etmek için aşağıda yer alan kriterleri entegrasyon göstergesi olarak dikkate almaktadır:

- Karakteristik özellikler: Yaş, cinsiyet, aile yapısı, yoksulluk, toplam doğurganlık hızı, ortalama hane büyüklüğü vb.
- Kişisel Beceriler ve İşgücü Piyasasına Katılım: Eğitim sonucu elde edilen kazanımlar, yabancı dil yeterliliği, dil kurslarına katılım oranı, iş oranı, işgücü piyasasına katılım oranı, işsizlik oranı vb.
- Yaşam Koşulları: Yoksulluk oranı, gelir dağılımı, standart altı konutlarda yaşayan göçmenlerin oranı, tek hanede yaşayan göçmen sayısı, etnik mekânsal yoğunlaşma oranı,
- Sivil katılım ve Sosyal Göstergeler: Vatandaşlığa kabul oranı, ulusal seçimlere katılım oranı, yerel seçimlere katılım oranı, göçmenlerin varlığına ilişkin vatandaş algıları (OECD, 2019).

Avrupa Birliği tarafından da uyum düzeylerinin değerlendirilmesi amacıyla çeşitli entegrasyon göstergeleri belirlenmiştir. 15-16 Nisan 2010 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Avrupa Entegrasyon Bakanlar Konferansı-Zaragoza Deklarasyonu'nda- işsizlik, eğitim, sosyal içerme, aktif vatandaşlık başlıkları temel entegrasyon göstergeleri olarak kabul edilmiştir. Deklarasyonda, üye devletlerin entegrasyon konusunda dikkat etmesi gereken ek başlıklar belirtilmiştir. Edinmiş olduğu tecrübe ve eğitim seviyesine göre daha düşük bir işte çalışanların payı, ayrımcılık deneyimleri, kamu kurumlarına duyulan güven düzeyi, yaşadığı yere aidiyet hissi, oy kullanma hakkı ve seçmen katılımı ilgili göstergeler arasında yer almaktadır (EU, 2010).

Entegrasyon konusunda kabul görmüş diğer bir çalışma Çok Kültürlülük Politika Endeksi'dir. Avrupa ülkelerinin gelişimini izleyen bir araştırma projesi olan endeks, karşılaştırmalı çalışmalar ve ülkelerin uyum düzeyleri konusunda bilgi vermek amacıyla tasarlanmıştır. Proje; göçmen gruplar, azınlıklar ve yerli halklarla ilgili veri tabanı oluşturmaktadır (QUEENS University, 2022). Endekste;

- Çok kültürlülüğün anayasal zeminde onaylanması,
- Çok kültürlü bir eğitim sistemi,
- Etnik azınlıkların medyada temsili,
- Çift vatandaşlık bahsi ve göçmenlere yapılan yardımlar,
- İki veya anadilde eğitim, başlıkları entegrasyon göstergesi olarak yer almaktadır (Westlake, 2021).

Bu bağlamda entegrasyonu sağlayıcı sosyal, siyasal ve ekonomik uygulamaların birbiriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Sadece bir politika alanını ilgilendiren reformların başarılı sonuç vermeyeceği oldukça açıktır. Bununla birlikte hedef ülkenin kültürüne yabancı olan göçmenlerin entegrasyon süreçlerinde büyük sorunlar yaşanmaktadır. Bu nedenlerden dolayı göçmenlere uygulanan politikaların entegrasyon konusunda oldukça önemli olduğu görülmektedir (UN, t.y.).

Yukarıda yer alan parametrelerdeki ilerlemelere ek bir topluluğun entegre olarak kabul edilebilmesi için 3 temel koşulu sağlaması gerekmektedir. İlk koşul, topluluk geçmişi ne olursa olsun temel hizmetlere vatandaşlarla aynı düzeyde erişmeli ve nefret suçundan mağdur olmamalıdır. İkinci koşul, topluluk geçmişi ne olursa olsun bulunduğu ülkeye sosyal ve

ekonomik katkıda bulunabilmeli ve bu katkı takdir edilmelidir. Son koşul ise topluluk ile vatandaşlar arasında sürekli ve anlamlı ilişkiler bulunmalıdır. Bu koşulların kümülatif olarak sağlanarak entegrasyonun başarılı bir şekilde gerçekleşmesi için ayrımcılığa karşı politikalar eğitim, sağlık, güvenlik, barınma ve vatandaşlık dahil üzere bir dizi farklı politika alanlarını kapsamalıdır (Morris ve Hochlaf, 2019).

İrkçiliğin ve ayrımcılığın önlenmesi amacıyla 1993 yılında İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) kurulmuştur. Komisyon 2003 yılında bağımsız bir izleme örgütü haline gelmiştir. Günümüzde de özellikle ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm, hoşgörü eksikliği konularında önemli çalışmalar yürütmektedir (COE t.y.b). ERCI tarafından gerçekleştirilen ülke izlemeleri sonucunda yayımlanan raporda; entegrasyon eksikliğinin sosyal parçalanmaya ve uyumun azalmasına yol açtığını bunun da ırkçılık, ırk ayrımcılığı ve kamu düzeninin bozulmasına katkıda bulunduğu ortaya koyulmuştur. Raporda, entegrasyonun merkezi ve yerel yönetimlerin ayrımcılıkla mücadele politikalarının başarıya ulaşmasını kolaylaştıran bir yaklaşım olarak ele alınmıştır. Kapsayıcılığa ve çeşitliğe değer vererek toplumun her üyesinin siyasal karar alma ve sosyal süreçlere etkin katılmasını bu yolla ayrımcılığın önlenmesini sağlamaktadır. Entegrasyon stratejileri ayrımcılıkla mücadele eylem planlarının geliştirilmesi ve bu politikaların uygulanmasında değerli araçlar olarak görülmektedir (COE 2022).

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. maddesi gereğince, ayrımcılık bir insan hakları ihlalidir. Göçmen grupların maruz kaldığı sosyal hayattan dışlanma, sosyal belirsizliklerin artması, siyasal katılım kapasitesinin zayıflatılması, öz yeterlilik duygusunun azaltılması, farklı kültür ve inançlara karşı açıklığın engellenmesi gibi insan hakları ihlalleri entegrasyon politikalarıyla azaltılarak toplumsal yaşam kalitesinin yükseltilmesi hedeflenmektedir.

4. Avrupa Ülkelerinde Ayrımcılık Karşıtı Politikalar

Avrupa ülkeleri birçok politika alanında benzer bir yaklaşım içerisinde olsa da geliştirmiş oldukları göçmen karşıtı politikalar açısından birbirinden farklılık göstermektedir. MIPEX ülkeleri altı kategoriye ayırmaktadır: (i) Olumlu, (ii) Biraz Olumlu, (iii) Ne Olumlu Ne Olumsuz, (iv) Biraz Olumsuz, (v) Olumsuz ve (vi) Ciddi Seviyede Olumsuz. Bu çalışmada MIPEX'in puanlama sistemi esas alınarak bulunduğu kategoride puanı en yüksek Avrupa ülkesi seçilmiştir. Seçilen ülkeler ve puanları Tablo 1'de gösterilmiştir. 20-1 puan aralığında ve 0 puanda bulunan Avrupa ülkesi bulunmadığından yalnızca 4 Avrupa ülkesi (İsveç, Fransa, İspanya, İsviçre) analiz edilecektir.

Tablo 1: Ayrımcılık Karşıtı Politikalar Açısından Seçilmiş Ülke Puanları

MIPEX Puan Aralığı	Derecesi	Seçilen Ülke	Seçilen Ülke Puanı
100-80	Olumlu	İsveç	100
79-60	Biraz Olumlu	Fransa	79
59-41	Ne Olumlu Ne Olumsuz	İspanya	59
40-21	Biraz Olumsuz	İsviçre	38
20-1	Olumsuz	Bu kategoride Avrupa ülkesi bulunmamaktadır.	-

Kaynak: (MIPEX, 2020b).

MİPEX verilerine göre olumlu kategorisinde bulunan İsveç; Finlandiya, Kuzey Makedonya Bulgaristan, Güney Afrika, Belçika, Portekiz ve Kanada ile birlikte 100 puan alan ülkelerden biridir. Diğer birçok Avrupa ülkeleri arasında ayrımcılıkla mücadelede ilk sırada yer alan İsveç yasaları, herkesi yaşamın her alanında etnik, ırksal, dini ve milliyet temelli ayrımcılığa karşı

koruma amacındadır. Ayrımcılık nedeni ile mağdur olan göçmenler, görece güçlü kolluk mekanizmalarından faydalanabilmekte, hakları hakkında bilgi almakta ve her türlü ayrımcılığın failerine karşı dava açabilmektedirler. EU-MIDIS 2016 araştırması, İsveç'te ayrımcılığa uğrayan göçmenlerin haklarını bilme ve olayı yetkililere bildirme olasılığının diğer AB ülkelerinin çoğuna göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (MIPEX, 2020a). Ülkede etkili ayrımcılık karşıtı yasalara bağlı önlemler ve kurumlar (Diskriminerings/ombudsmannen) vardır (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020, s. 169).

Biraz olumlu kategorisinde yer alan Fransa'da ilgili yasa ve politikalar göçmenler ile vatandaşların eşitliğini teşvik etmektedir. Batı Avrupa'da olduğu gibi Fransa'da da ayrımcılıkla mücadele politikaları entegrasyon için önemli bir başlıktır. Fransa'da uygulanan güçlü ayrımcılık karşıtı politikalarının Avrupa genelinde halkın tutumunu, ayrımcılık bilincini, kurumlara ve topluma olan güveni yeniden şekillendirme üzerinde uzun vadeli etkileri olduğu belirtilmektedir (MIPEX, 2020c). İsveç'te olduğu gibi Fransa'da da göçmenlerin hak aramak için kolay bir şekilde başvurdukları yasalar ve organlar (Défenseur des Droits/Ombudsman) bulunmaktadır (European Union Agency for Fundamental Rights, 2020, s. 168).

Ne olumlu ne olumsuz kategorisinde yer alan İspanya'da ırk, etnik ve dini ayrımcılığa uğrayanları koruyan yasalar bulunmaktadır. Ancak eşitlik kurumu açısından zayıf olarak değerlendirilmektedir (MIPEX, 2020d). Biraz olumsuz kategorisinde yer alan İsviçre, ayrımcılık karşıtı politikalar açısından AB ve OECD standartlarının çok altında bir çaba göstermektedir. İsviçre'de göçmenleri koruyan kapsamlı yasalar ve yasal statüye sahip eşitlik kurumu bulunmamaktadır. Kendi kategorisinde, biraz olumsuz yaklaşımı olan, tek Avrupa ülkesidir. Çok sayıda potansiyel mağdur; ırk, etnik, dini ve milliyet ayrımcılığına karşı yetersiz bir şekilde korunmaktadır (MIPEX, 2020e).

MIPEX, ülkeleri kamu politika belgeleri, yasal düzenlemeler ve kurumlar açısından ölçmekte ve değerlendirmektedir. Anılan göstergeler göçmen ayrımcılığını anlamada önemli olmakla birlikte ayrımcılığın boyutunun anlaşılması için yaşam pratikleri açısından da konunun değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Tablo 2: Vatandaşlık Grubuna Göre Sosyal Dışlanma Riski Altındaki Kişilerin Yüzdeler Oranı

Sosyal Dışlanma Riski Yaşayan AB Üye Devlet Vatandaşlarının Yüzdeler Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	36.7	45.2	41.2	49.2	45.7	46.2
Fransa	26.7	28.9	25.0	24.0	31.1	29.0
İsveç	30.3	27.9	31.1	26.7	32.6	23.9
İsviçre	19.7	18.5	18.1	16.5	18.3	18.6
Sosyal Dışlanma Riski Yaşayan Yabancı Ülke Vatandaşlarının Yüzdeler Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	52.0	54.9	52.5	53.7	52.0	54.2
Fransa	40.8	43.5	39.9	40.4	47.3	45.6

İsveç	48.3	47.1	46.5	47.8	49.7	43.7
İsviçre	22.9	22.1	22.1	20.8	24.8	23.7

Kaynak: (EUROSTAT, 2022e).

Tablo 2’den görüldüğü üzere İspanya, Fransa, İsveç ve İsviçre ülkelerinde yabancı ülke vatandaşlarının Avrupa Birliği üye ülkesi vatandaşlara göre daha fazla sosyal dışlanma riski altında olduğu görülmektedir. Bu durum yabancı ülke vatandaşlarının dört ülkede sosyal ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir.

Avrupa Birliği, sosyal dışlanma riski altında olan kişilerin hesaplanmasında harcanabilir geliri esas almaktadır. Eşdeğer harcanabilir gelir, ulusal medyan eşdeğer harcanabilir gelire oranlandığında çıkan sonuç %60 ve altındaysa bireylerin yoksulluk riski altında olarak kabul edilmektedir. 2019 yılında ulusal vatandaşların %20’si, AB üyesi devletlerin vatandaşlarının %26’sı yabancı ülke vatandaşlarının ise %45’i yoksulluk veya sosyal dışlanma riskiyle karşı karşıya kalmıştır (EUROSTAT, 2021).

Bu durumun temel nedeni vatandaşlar ile göçmenler arasındaki gelir eşitsizliğinin fazla olmasıdır. Başta ABD olmak üzere OECD ülke ortalamaları incelendiğinde gelir eşitsizliğinin iki grup arasında ortalama 7,5 kat olduğu görülmektedir. Avrupa’da ise İsveç, Fransa, İspanya’daki eşitsizliğin belirgin olduğu ülkeler arasında yer almaktadır (OECD, 2018). Bu örnekler Avrupa genelinde göçmenlere yapılan ekonomik ayrımcılığın net göstergeleri arasında yer almaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından hazırlanan raporda Fransa’nın göçmen kamplarında yaşayan bireyleri düzenli olarak dışlayıcı politika izlediği ifade edilmiştir. Bu politikaların sosyal dışlanma durumunu artırarak göçmenleri yoksulluğa sürüklediği ifade edilmiştir (Human Right Watch, 2021).

Fransa’daki ayrımcılık eylemlerinin benzeri İspanya’da da görülmektedir. Özellikle bedensel gücün ağır bastığı sektörlerde çalışan bireyler ağır koşullarda ve düşük ücretle çalışmaktadır. İşverenler kar amacıyla göçmenleri piyasa fiyatının altında çalıştırmakta ani bir kararla işten çıkartmaktadır (The Guardian, 2020).

Tablo 3: Vatandaşlık Grubuna Göre Düşük İş Yoğunluğuna Sahip Hanelerde Yaşayan Nüfus Oranı
Düşük İş Yoğunluğuna Sahip Hanelerde Yaşayan AB Üye Devlet Vatandaşlarının Yüzdeler Oranı

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	12.9	14.4	12.1	9.9	9.4	9.7
Fransa	8.4	9.1	9.3	8.6	10.0	6.6
İsveç	10.3	8.0	5.6	5.3	6.4	3.5
İsviçre	5.0	4.8	4.7	4.8	4.8	6.8

Düşük İş Yoğunluğuna Sahip Hanelerde Yaşayan Yabancı Ülke Vatandaşlarının Yüzdeler Oranı

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	13.1	17.3	13.6	10.6	11.1	14.5

Fransa	15.9	17.0	17.2	17.6	17.6	19.4
İsveç	22.1	24.2	23.8	27.1	26.1	20.9
İsviçre	6.7	6.9	6.6	7.1	8.1	7.7

Kaynak: (EUROSTAT, 2022a)

Bir yıllık çalışma potansiyellerinin %20'si veya daha azı kadar çalışanlar düşük iş yoğunluğuna sahip bireyler olarak değerlendirilmektedir (EUROSTAT, 2021a). İspanya, Fransa, İsveç ve İsviçre ülkelerinde yaşayan yabancı ülke vatandaşlarının iş yoğunluğu konusunda AB vatandaşlarına göre dezavantajlı konumda olduğu görülmektedir.

Tablo 3'te İspanya, Fransa, İsveç ve İsviçre ülkelerinde düşük iş yoğunluğuna sahip hanelerde yaşayan AB vatandaşlarının oranının düşük iş yoğunluğuna sahip hanelerde yabancı ülke vatandaşlarının yüzdelik oranına göre düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca 2015-2020 yılları arasında dalgalı bir seyir izleyen düşük iş yoğunluğuna sahip hanelerde yaşayan yabancı ülke vatandaşlarının yüzdelik oranının İsveç ülkesi hariç artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Bu tablo, yabancı ülke vatandaşlarının ilgili ülkelerde iş hayatı konusunda ayrımcılığa maruz kaldığını göstermektedir.

Dış göçle gelen bireylerin dezavantajlı konumda olmasının çeşitli nedenleri bulunmaktadır. İşverenlerin çalışan seçiminde kendilerine kültürel yakınlığı olan kişileri seçmesi birinci neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim yapılan bir çalışmada Afrikalı bir göçmen olmanın Avrupa'da iş bulmayı zorlaştırıcı bir neden olduğu vurgulanmıştır (Gauran ve Johnston, 2018). Hane içerisindeki yetişkinlerin henüz sigortalı bir işte çalışmamış olması, eğitim düzeylerinin düşük olması, çeşitli sosyal yardımlardan yararlanması diğer nedenler arasında yer almaktadır (O'Rourke, 2016).

410

Tablo 4: Vatandaşlık Grubuna Göre Kalabalık Konutlarda Yaşayan Nüfus Oranı

Kalabalık Konutlarda Yaşayan AB Üye Devlet Vatandaşlarının Yüzdelik Oranı						
Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	3.6	7.1	5.6	4.5	10.4	11.0
Fransa	10.4	15.0	18.2	24.7	24.0	29.8
İsveç	25.7	25.6	19.7	12.9	24.8	23.9
İsviçre	11.7	14.9	11.7	9.8	11.7	9.9

Kalabalık Konutlarda Yaşayan Yabancı Ülke Vatandaşlarının Yüzdelik Oranı

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	10.3	13.2	14.6	14.8	19.1	19.8
Fransa	22.6	26.8	28.2	28.0	27.6	37.6
İsveç	37.3	42.7	32.5	40.9	44.6	41.4
İsviçre	15.5	17.1	14.3	13.9	13.8	13.6

Kaynak: (EUROSTAT, 2022b)

Hane kalabalık oranı bir hanede yaşayan nüfusun yüzdesi olarak tanımlanır. Aşağıdaki şartlara uymayan bir durum bulunması halinde hane kalabalık olarak kabul edilir.

- Her ev için bir oda,
- Evde çift başına bir oda,
- 18 yaş ve üzeri her bekâr kişi için bir oda,
- 12 ila 17 yaşları arasında olan aynı cinsiyetten iki kişi için bir oda,
- 12 yaşından küçük her çocuk için bir oda (EUROSTAT, 2021b)

Tablo 4'te görüldüğü üzere 4 ülkede yaşayan yabancı bireyler AB üye devlet vatandaşlarından daha kalabalık hanelerde yaşamaktadır. Bu durumun temel nedeni ekonomik ayrımcılığa maruz kalan göçmen bireylerin yaşam kalitelerinin düşmesidir. Ev sahiplerinden kaynaklanan ayrımcılık nedeniyle göçmenler standartları düşük konutlarda yaşamak zorunda bırakılmaktadır (Meda, 2010).

İspanya'da göçmen bireyler ev sahipleri tarafından ciddi bir şekilde ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Ev kiralanmamış olsa bile kiralanmış olarak gösteren, yabancılara kiraya verilen yapıların zarar göreceğine yönelik algı yaratan, göçmenlerin istikrarsız ekonomik durumu nedeniyle uzun vadeli sözleşmeler yapmayan ve değerinin çok fazlasına evini kiraya veren ev sahipleri nedeniyle göçmenler oldukça zor durumlar yaşamaktadır. Ev sahipleri tarafından yapılan ayrımcılığa ek olarak ülkede sosyal konut sorunları da bulunmaktadır. Konut fiyat artışlarının yüksek olması ve kiralık konut sayısının eksik olması göçmenlerin ek zorluklar yaşamasına neden olmaktadır (Cabrera ve Malgesini, 2002; AİDA, 2021). Fransa'daki göçmenlerde benzer sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bölgedeki sığınmacı sayısının fazla olması, kabul merkezlerinin aileleri veya çiftleri kabul etmesi gibi nedenler bekâr erkeklerin yerleşimle ilgili problemlerini artırmaktadır (AİDA, 2020).

411

Tablo 5: Vatandaşlık Grubuna Göre Konut Maliyeti Fazlalık Oranı

Avrupa Birliği Üye Ülkesi Vatandaşlarının Konut Maliyeti Fazlalık Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	32.7	36.5	29.8	27.0	30.3	36.4
Fransa	7.4	9.8	8.1	3.5	16.0	12.6
İsveç	25.6	19.9	19.9	18.9	26.9	12.3
İsviçre	9.4	9.5	10.3	12.6	9.3	11.3
Yabancı Ülke Vatandaşlarının Konut Maliyeti Fazlalık Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	39.5	38.2	34.9	34.0	32.5	32.0
Fransa	10.1	11.4	14.2	9.8	17.0	13.8
İsveç	23.9	20.7	21.8	19.4	22.8	16.5
İsviçre	10.1	10.4	11.9	13.5	15.0	14.2

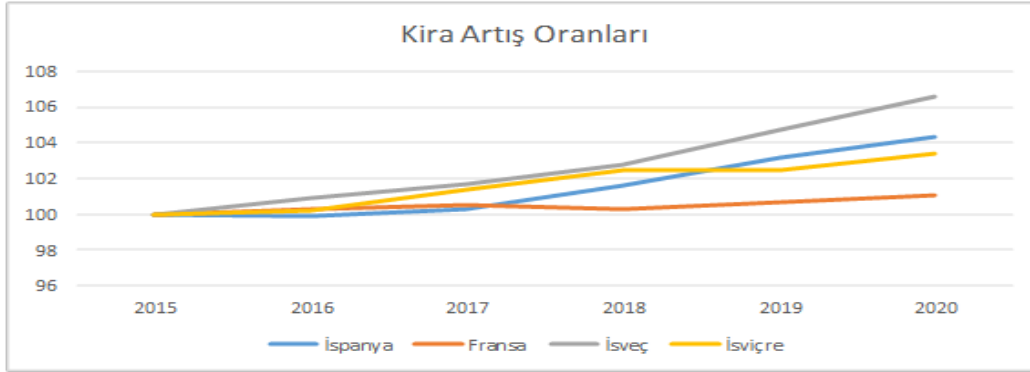
Kaynak: (EUROSTAT, 2022c).

Toplam konut maliyetleri harcanabilir gelire oranlandığında %40 ve daha yüksek bir değer çıkması konut maliyeti fazlalığına işaret eder (EUROSTAT, 2021c).

Tablo 5'te görüldüğü üzere ilgili ülkelerden İspanya hariç diğer üç ülkede yabancıların konut maliyet yükü AB üyesi vatandaşların konut maliyet yükünden fazladır. Bu istatistik yabancı ülke vatandaşlarının konut edinirken katlandıkları yükün AB üye ülkesi vatandaşlardan fazla

olduğunu göstermektedir. Bu durum yabancı ülke vatandaşlarının konut sektöründe ekonomik ayrımcılığa uğradıklarını göstermektedir.

Kira oranlarının ve ev fiyatlarının Avrupa genelinde artış eğiliminde olması göçmen ayrımcılığıyla birleşince yabancı ülke vatandaşlarının konut maliyeti fazlalık oranı AB üyesi vatandaşlardan yüksek olmaktadır. Şekil 1’den görüldüğü üzere son yıllarda ilgili ülkelerde kiralar artış eğilimi göstermektedir.

Şekil1: Seçili Ülkelerde Kira Artış Oranları
Kaynak: (EUROSTAT, 2022c).

Tablo 6: Vatandaşlığa Göre İstihdam Oranı

Avrupa Birliği Üye Ülkesi Vatandaşlarının İstihdam Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	65.1	66.7	68.5	71.6	64.8	65.6
Fransa	70.5	70.6	73.2	72.5	72.9	74.4
İsveç	77.6	80.5	83.4	80.7	80.3	82.7
İsviçre	83.5	83.8	84.5	85.7	84.7	82.9
Yabancı Ülke Vatandaşlarının İstihdam Oranı						
Ülkeler / Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019	2020
İspanya	57.5	59.5	59.9	59.8	55.2	59.1
Fransa	46.8	48.0	50.9	51.9	52.4	55.0
İsveç	53.0	54.2	52.7	55.5	50.9	53.3
İsviçre	65.5	65.4	66.7	67.3	67.6	65.1

Kaynak: (EUROSTAT, 2022)

Tablo 6’den görüldüğü üzere yabancı ülke vatandaşlarının istihdam oranı AB üyesi ülkelerin vatandaşlarına göre düşüktür. Dil engelleri, ayrımcılık, eğitim eksikliği ve sosyal imkânlarla eşit olmayan erişim koşulları nedeniyle göçmenlerin istihdam oranı düşük seviyede kalmaktadır. İspanya’da göçmen bireyler tarım, ormancılık, balıkçılık, toptan ve perakende gibi daimi sözleşme imkânlarının düşük olduğu sektörlerde çalışmaktadır. Yine yarı zamanlı çalışanların önemli bir kısmı da göçmen bireylerden oluşmaktadır. Kamu sektöründe de göçmen alım oranlarının düşük olması yabancı istihdamını aşağıya çekmektedir (Rodríguez-Planas ve Nollenberger, 2016). Fransa’da yaşayan göçmenlerinde yaklaşık %42’si yasal statülerini elde ettikten bir yıl sonra iş bulmayı başarabilmektedir. Bulmuş oldukları işler eğitim ve tecrübe seviyelerinin oldukça altındadır. Fransa’da işgücü piyasasının göçmenlere kapalı alanlar

içermesi istihdam sorunlarını artırmaktadır. Avukat, muhasebeci, noter olamayan göçmenler aynı zamanda çocuk bakımında veya kuaför olarak çalışmamaktadır (Panara, 2021).

Tablo 7: Vatandaşlığa Göre Ne Eğitim de Ne İstihdam da Olanların Oranı
Avrupa Birliği Üye Ülkesi Vatandaşları Arasında Ne Eğitim de Ne İstihdam da Olanların Oranı

Ülkeler / Yıllar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
İspanya	27.1	26.1	22.7	19.1	22.5	19.8
Fransa	19.6	16.3	15.4	17.9	15.3	17.4
İsveç	11.1	8.9	9.2	9.6	7.5	-
İsviçre	7.9	8.1	6.2	5.5	6.2	11.7

Yabancı Ülke Vatandaşları Arasında Ne Eğitim de Ne İstihdam da Olanların Oranı

Ülkeler / Yıllar	2016	2017	2018	2019	2020	2021
İspanya	32.5	29.6	29.8	29.1	32.8	27.9
Fransa	32.0	30.1	28.5	28.8	28.2	22.9
İsveç	16.4	16.4	14.8	11.7	14.8	12.6
İsviçre	16.9	16.8	15.3	15.9	13.2	22.5

Kaynak: (EUROSTAT, 2022d)

Tablo 7 incelendiğinde yabancı ülke vatandaşlarının eğitim ve istihdamda olmayanların sayısı AB üyesi ülkelere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun ayrımcılıkla bağlantılı en temel nedeni göçmen çocukların diğer arkadaşları tarafından farklı görülmesi ve öğretmenlerin çok kültürlü bir eğitim verecek yeterlilikte olmamasıdır (UNHRC, 2019).

Genel olarak değerlendirildiğinde politika, düzenleme ve kurumlarıyla ayrımcılık karşıtı politikalar geliştirme noktasında tam puan alan ülkelerde dahi göçmen ayrımcılığının oldukça belirgin olduğu görülmektedir. Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı tarafından Müslümanları konu edinen İkinci Avrupa Birliği Azınlıklar ve Ayrımcılık Anketi'ne göre; göçmenlerin üçte biri iş ararken ayrımcılığa maruz kalmış, dörtte biri etnik veya göçmen kökenine sahip olması nedeniyle sosyal yaşam içinde tacize uğramış, üçte biri geleneksel ya da dini kıyafeti nedeniyle ayrımcılıkla karşılaşmış, yarısı ten rengi ve fiziksel görünümü nedeniyle iş arama ve sağlık hizmetlerinin alınmasında ayrımcı muamelelerle muhatap olmak durumunda kalmıştır. Nefrete dayalı taciz vakalarının onda biri, ayrımcılığa maruz kalma durumlarının da yalnızca yüzde dördü ilgili kurumlara iletilmiştir (Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, 2018). Anılan sonuçlar hedeflenen politikaların istenilen sonucu vermediğini ve politika alanı ile pratik alan arasındaki çelişkinin devam ettiğini göstermektedir.

5. Sonuç

Göç hareketleri geçmişten günümüze devletlerin politikalarını şekillendiren ve stratejik öncelikler yaratan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. 21. yüzyılda-özellikle Arap Baharı sonrası süreçte - ortaya çıkan göç hareketleri hedef, kaynak ülkeler ile göçmenleri karşılıklı olarak etkilemiştir. Bu etkiler, iş gücünü, sosyal ve kültürel çeşitliliği artırması gibi olumlu veya yerel işsizlik ve ayrımcılığa sebep olması gibi olumsuz olarak ortaya çıkabilmektedir. Göç kararı vermenin bir insan hakkı olduğu varsayımından hareketle Avrupa ülkeleri olumsuz politikaları engellemek amacıyla çeşitli yasal ve kurumsal düzenlemeleri yürürlüğe koymaktadır.

Bu bağlamda çalışmanın amacı MIPEX veri tabanı kullanılarak seçilen ülkelerin uyguladıkları yasal ve kurumsal düzenlemelerle göçmen ayrımcılığını ne şekilde etkilediklerini ortaya koymaktır. Ülkelerin seçilmesinde veri tabanında kullanılan göçmen ayrımcılığına ilişkin puanlama tablosu esas alınmış olup olumlu (İsveç), biraz olumlu (Fransa), ne olumlu ne olumsuz (İspanya), biraz olumsuz (İsviçre) derecelerin ilk sıralarında bulunan Avrupa ülkeleri seçilmiştir. Biraz olumsuz ve ciddi seviyede olumsuz derecelerinde herhangi Avrupa ülkesi bulunmadığından araştırma 4 ülkeyle sınırlandırılmıştır.

Elde edilen sonuçlara göre İspanya, Fransa, İsveç ve İsviçre ülkelerinde AB vatandaşlarına uygulanan standartların göçmen bireylere uygulanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Göçmen bireylerin bu ülkelerde istihdam, konut ve sosyal dışlanma sorunları yaşadıkları sonucuna varılmıştır.

Göçmenler ilgili ülkelerde istihdamdan dışlanmaktadır. Genellikle eğitim geçmişi ve tecrübelerine uygun olmayan sektörlerde çalışmak zorunda kalan göçmenlerin yaşam kaliteleri ekonomik durumlarıyla bağlantılı olarak olumsuz bir şekilde etkilenmektedir. Belli bir iş kolunda aktif olarak çalışan bireyler ise kısa süreli sözleşmelerle, düşük ücretlerle ve iş güvencesi düşük olacak şekilde çalıştırılmaktadır. Benzer iş kollarında AB vatandaşlarından farklı koşul ve ücretlerle çalıştırılan bireyler ekonomik ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Özellikle Fransa ve İspanya ülkelerinde göçmenlerin çalışamayacağı iş kollarının bulunması, kamu sektöründeki istihdamın bilinçli bir şekilde düşük tutulması göçmen ayrımcılığının net göstergeleri arasındadır.

Ekonomik ve sosyal ayrımcılığın sonuçları konut sektörüne de yansımaktadır. Konut maliyetleri incelendiğinde aynı ülkede yaşayan AB vatandaşlarıyla göçmenler arasındaki farkların orantısız olduğu görülmektedir. Göçmen bireylere uygulanan konut maliyetlerinin yüksekliği yaşadıkları konut kalitesini düşürmektedir. Bu durum yaşanan hanenin küçük tutulmasını veya büyük hanelerde çok fazla göçmenin yaşamasını zorunlu kılmaktadır. Konut sektöründe aynı zamanda göçmen bireylere ev verilmemesi düşüncesinin yaygınlığı, göçmen merkezlerinde çiftlerin veya evli kişilerin tercih edilmesi göçmenlerin konutlara erişimini sınırlandırmaktadır. İspanya ve Fransa gibi yakın zamanda ekonomik kriz atlatan ülkelerde artan kira ve konut fiyatları da göçmen ayrımcılığını daha görünür kılmaktadır.

Veri tabanları karşılıklı olarak değerlendirildiğinde MIPEX verilerine göre, kendi kategorisinde göçmen ayrımcılığını engelleyen politikaları geliştiren en iyi ülkeler sırası ile İsveç (olumlu), Fransa (biraz olumlu), İspanya (ne olumlu ne olumsuz) ve İsviçre'dir (olumsuz). Ancak uygulama alanına baktığımızda sıralamanın orantısız bir biçimde değiştiği görülmektedir. Sosyal dışlanma riski yaşayan yabancı ülke vatandaşlarının en fazla olduğu ülkeler sırası ile İspanya, Fransa, İsveç ve İsviçre'dir. Düşük iş yoğunluğuna sahip hanelerde yaşayan yabancı ülke vatandaşlarının yüzdelik oranının en yüksek olduğu ülke İsveç'tir. Onu Fransa, İspanya ve İsviçre takip etmektedir. Kalabalık konutlarda yaşayan yabancı ülke vatandaşlarının yüzdelik oranında İsveç en yüksek oranla başı çekmektedir. Fransa, İspanya ve İsviçre onu takip etmektedir. Konut maliyet oranının en fazla olduğu ülke İspanya'dır. Ardından sırası ile İsveç, İsviçre ve Fransa gelmektedir. İstihdam oranının en düşük olduğu ülke İsveç, en yüksek olduğu ülke ise İsviçre'dir. Ne eğitim ve ne de istihdamda olanların en yüksek olduğu ülke İspanya en düşük olduğu ülke ise İsveç'tir. MIPEX verilerine göre en iyi politikaları geliştiren İsveç'in, uygulamada seçilen diğer ülkelerle karşılaştırıldığında etkili politikalar geliştirmediği sonucuna

varılmıştır. Diğer taraftan MIPEX'in olumsuz olarak değerlendirdiği İsviçre birçok alanda seçilen ülkeleri geçmiştir.

Sonuç olarak, uygulamaya konulan yasaların ve geliştirilen politikaların tek başına yeterli olmadığı, entegrasyonun hem devlet hem de toplumun yaklaşımı ile doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle tüm boyutlarda göçmenlerin haklarının korunması, ortak yaklaşımlar benimsenerek kamu ve sivil unsurların işbirliği içerisinde maddi ve manevi kaynakları harekete geçirme becerisi gerekmektedir.

Kaynakça

- AİDA. (2020). Country report: France. Erişim adresi: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2021/03/AIDA-FR_2020update.pdf.
- AİDA. (2021). Country report: Spain. Erişim adresi: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2022/04/AIDA-ES_2021update.pdf
- Amnesty International. (2022). Discrimination. Erişim adresi: <https://www.amnesty.org/en/what-we-do/discrimination/>
- Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı. (2018). *İkinci Avrupa Birliği azınlıklar ve ayrımcılık anketi*. Lüksemburg: Avrupa Birliği Resmî Yayınlar Ofisi.
- Bartham, D. ve Poros, M. (2017). *Göç meselesinde temel kavramlar*. Ankara: Hece yayınları.
- Cabrera, P. J. ve Malgesini, G. (2002). *Migrations and homelessness in spain national report*. Spanish Red Cross.
- Castelli, F. (2018). Drivers of migration: why do people move? *Journal of Travel Medicine*, 25(1), 1-7.
- Castles, S. ve Miller, M. J. (2008). *Göçler çağı*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları.
- COE. (2020). News of the European Commission against racism and intolerance. Erişim adresi: <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/-/report-on-racism-in-switzerland-improve-support-for-victims-and-deal-more-effectively-with-discriminati-1>
- COE. (2022). Integration and inclusion. Erişim adresi: <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/integration-and-inclusion>.
- COE. (t.y). Discrimination. Erişim adresi: http://www.eycb.coe.int/compasito/chapter_5/pdf/3.pdf
- COE. (t.y.a). Measurement and indicators of integration. Erişim adresi: https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/documentation/Series_Community_Relations/Measurement_indicators_integration_en.pdf
- COE. (t.y.b). ECRI European Commission Against Racism and Intolerance. Erişim adresi: <https://rm.coe.int/leaflet-ecri-2019/168094b101>
- Cohen, A., O.Ekwueme, P., Sacotte, K. A., Bajwa, L., Gilpin, S. ve Garris, N. H. (2021). "Melaninholly": a qualitative exploration of youth media use, vicarious racism, and perceptions of health. *Journal Of Adolescent Health*, 69(2), 288-293. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.12.128>
- Çamaş, G. G. ve Meşe, G. (2016). Sosyal hiyerarşi: cinsel şiddet mitlerini anlamak, *Türk Psikoloji Dergisi*, 31(78), 62-74.
- Çayır, K. (2012). Gruplararası ilişkiler bağlamında ayrımcılık. K. Çayır, ve M. A. Ceyhan (Ed.), *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (s. 5-15) içinde İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları.
- Göregenli, M. (2012). Temel kavramlar: önyargı, kalıpyargı ve ayrımcılık. K. Çayır, ve M. A. Ceyhan (Ed.), *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (s. 17-27) içinde İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları.
- Dijk, T. A. (1991). *Racism and the press*. London: Routledge.
- EU. (2010). Declaration of the European Ministerial Conference on integration. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/declaration-european-ministerial-conference-integration-zaragoza-15-16-april-2010_en
- EU. (2012). Charter Of Fundamental Rights Of The European Union. Erişim adresi: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012P/TXT>
- EU. (2017). *Migrant integration*. Luxemburg: Publications Office of the European Union.

- EU. (2021). Institutional racism in the Netherlands. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/migrant-integration/library-document/institutional-racism-netherlands_de
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2020). *Second european union minorities and discrimination survey*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- EUROSTAT. (2021). Migrant integration statistics - at risk of poverty and social exclusion. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics_-_at_risk_of_poverty_and_social_exclusion#People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion adresinden alındı
- EUROSTAT. (2021a). Glossary: persons living in households with low work intensity. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Persons_living_in_households_with_low_work_intensity
- EUROSTAT. (2021b). Glossary: Overcrowding rate. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Overcrowding_rate
- EUROSTAT. (2021c). Foreign citizens overburdened by housing costs more than national citizens. Erişim adresi: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/ddn-20210209-1>
- EUROSTAT. (2022). Employment rate, by citizenship. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/sdg_08_30a
- EUROSTAT. (2022a). People living in households with very low work intensity by broad group of citizenship Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_LVHL15N/default/table?lang=en&category=livcon.ilc.ilc_lv.ilc_lvhl
- EUROSTAT. (2022b). Overcrowding rate by age, sex and broad group of citizenship. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_LVHO15/default/table?lang=en&category=livcon.ilc.ilc_lv.ilc_lvho.ilc_lvho_or
- EUROSTAT. (2022c). Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_LVHO25/default/table?lang=en&category=livcon.ilc.ilc_lv.ilc_lvho.ilc_lvho_hc adresinden alındı
- EUROSTAT. (2022d). Young people neither in employment nor in education and training (neet), By Citizenship. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_08_20a/default/table?lang=en
- EUROSTAT. (2022e). Persons at risk of poverty or social exclusion by group of citizenship. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps05n/default/table?lang=e
- Gauran, M. ve Johnston, H. (2018). Moving from welfare to work: low work intensity households and the quality of supportive services. nesc. Erişim adresi: https://publicpolicy.ie/downloads/perspectives/2019/Perspectives_1_Moving_From_Welfare_to_Work.pdf
- Gül, İ. I., ve Kara, U. (2011). *Ayrımcılık yasağı eğitim rehberi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Hanke, P. ve Heine, K. (2015). Migration and systems competition: a constitutional economics perspective. *University Of Thomas Law Journal*, 12(1).
- Human Right Watch. (2021). Erişim adresi: <https://www.hrw.org/report/2021/10/07/enforced-misery/degrading-treatment-migrant-children-and-adults-northern-france>
- ILO, IOM, OHCHR (2001). *International migration, racism, discrimination and xenophobia*. Geneva: UNHCR.
- IOM. (2021). World migration report 2022. Geneva: International Organization for Migration.
- Isom, D. A., Mikell, T. C. ve Boehme, H. M. (2021). White America, threat to the status quo, and affiliation with the alt-right: a qualitative approach. *Sociological Spectrum*, 1-16.
- Kaya, E. E. ve Özcan, M. S. (2021). International Migration and The Rise of Islamophobia as A "New Racism" Type. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(4), 3091.
- Kendi, I. X. (2016). *Stamped from the beginning the definitive history of racist ideas in america*. New York: Nation Books.
- Meda, J. B. (2010). Homelessness among Migrants in Spain. *Policy Review*, 4, 139-154.
- MIPEX. (2020a). Sweden. migrant integration policy index: Erişim adresi: <https://www.mipex.eu/sweden>
- MIPEX. (2020b). Anti-discrimination. migrant integration policy index: Erişim adresi: <https://www.mipex.eu/anti-discrimination>

- MIPEX. (2020c). France. migrant integration policy index: Erişim adresi: <https://www.mipex.eu/france>
- MIPEX. (2020d). Spain. migrant integration policy index: Erişim adresi: <https://www.mipex.eu/spain>
- MIPEX. (2020e). Switzerland. migrant integration policy index: Erişim adresi: <https://www.mipex.eu/switzerland>
- Morris, M. ve Hochlaf, D. (2019). *Measuring the benefits of integration the value of tackling skills underutilisation*. London: The Institute For Public Policy Research.
- Nebel, J. M. (2015). Status quo bias, rationality and conservatism about value. *Ethics*, 125(2), 449-476.
- Nell, I. (2009). The tears of xenophobia: preaching and violence from a south african perspective. *Practical Theology in South Africa*, 24(2), 229-247.
- O'Rorke, G. (2016). Characteristics and implications of the level of household joblessness in Ireland. Erişim adresi: <https://igees.gov.ie/wp-content/uploads/2014/11/Household-joblessness-paper-final.pdf>
- OECD. (2018). Indicators of immigrant integration. Erişim adresi: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264307216-8-en.pdf?expires=1651239496&id=id&accname=guest&checksum=A422348FE7F5DC521C88492F9373385> F adresinden alındı
- OECD. (2019). Indicators of immigrant integration. Erişim adresi: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264307216-5-en.pdf?expires=1651134464&id=id&accname=guest&checksum=27700AAB0B1749FEB2AC88AD3C1905BE>
- Pan, Z. ve Kosicki, G. (1996). Assessing news media influences on the formation of whites' racial policy preferences. *Communication Research*, 23(2), 147- 178.
- Panara, M. (2021). France: 'Precarious' employment conditions for refugees. Erişim adresi: <https://www.infomigrants.net/en/post/37202/france-precarious-employment-conditions-for-refugees>
- Penninx, R. ve Mascareñas, B. G. (2016). The concept of integration as an analytical tool and as a policy concept. B. Garcés, ve M. R. Penninx (Ed.), *Integration processes and policies in europe contexts, levels and actors* (s. 11-29) içinde Barcelona: IMISCOE.
- QUEENS University. (2022). The multiculturalism policy index. Erişim adresi: <https://www.queensu.ca/mcp>
- Quillian, L. (2006). New approaches to understanding racial prejudice and discrimination. *Annual Review of Sociology*, 32, 299–328.
- Raphael, S. ve Ronconi, L. (2007). The effects of labor market competition with immigrants on the wages and employment of natives. *Du Bois Review*, 4(2), 413–432.
- Rodríguez-Planas, N. ve Nollenberger, N. (2016). Labor market integration of new immigrants in Spain. *IZA Journal of Labor Policy*, 1-15.
- Schramm, F. R. (2015). Encyclopedia of global bioethics. Erişim adresi: https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/978-3-319-05544-2_146-1
- Tajfel, H. (1981). *Human groups and social categories: studies and social psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Tataru, G. F. (2019). Migration – an overview on terminology, causes and effects. *Logos Universality Mentality Education Novelty: Law*, 7(2), 10-29.
- The Guardian (2020). Spain Dismantles 'Deplorable' Migrant Camp In Gran Canaria. <https://www.theguardian.com/world/2020/nov/30/spain-dismantles-makeshift-migrant-camp-gran-canaria-canary-islands>.
- UN. (T.B). Policies to encourage integration naturalization and return of migrants. Erişim adresi: https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/policy/InternationalMigrationPolicies2013/Report%20PDFs/i_Ch_3.pdf
- UNHRC. (2019). Access to education for refugee and migrant children in europe. Erişim adresi: <https://www.unhcr.org/neu/wp-content/uploads/sites/15/2019/09/Access-to-education-europe-19.pdf>
- Vrsanska, I., Kavicky, V. ve Jangl, Š. (2017). Xenophobia – the cause of terrorism in a democratic society. *International Journal of Humanities and Social Science*, 7(4), 168-171.
- Westlake, D. (2021). Annual Data for the Multiculturalism Policy Index For Immigrant Minorities. https://www.queensu.ca/mcp/sites/mcpwww/files/uploaded_files/immigrantminorities/Annual%20Data/Annu

al%20data%20MCPs%20for%20Immigrant%20Minorities%20Evidence%20Document%201960-2020.pdf
adresinden alindi

Wietmarschen, H. V. (2021). What is social hierarchy. *Nous*, 9. 1-20.

Wilders, G. (Yöneten). (2008). *Fitna* [Sinema Filmi].

World Bank. (2018). Groundswell: preparing for internal climate migration. Erişim adresi:
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29461>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: States have had to focus on two interconnected main policy areas regarding the ethnic diversity that has occurred in their countries due to the increasing human mobility in recent years. While the continuation of individual or mass migrations forces national governments to develop and maintain their migration policies, the decision of immigrants to continue their lives in the countries they arrive in has also caused the integration policies, which are the subject of this study, to be brought to the agenda more seriously. In terms of immigrants, all problems such as access to public services such as education and health in the country they arrive, participation in the workforce with residence permits to sustain their lives, being visible in the field of politics and ultimately obtaining citizenship are all considered within the scope of integration in various indices. In other words, all the requirements needed for immigrants to have the same life opportunities as the citizens of the country in economic, political and social terms are related to the concept of integration.

The realization of the targeted integration depends on a process. As a matter of fact, many countries put forward a certain year as a condition in an important field such as political participation or in recognizing the right to citizenship, where the citizens of the destination country and immigrants will be equal in every legal sense. Immigrants are counted as the titles of integration within the determined periods (European Union, 2017); education, health, participation in the labor market, family reunification, political participation and citizenship. However, discrimination, which is an important indicator of immigrant integration policies and the subject of this study, can be an ongoing problem even if immigrants obtain citizenship. The issue of discrimination; It is not a problem that can only be overcome with a law that lays the groundwork for access to education and health services, or with the condition of the year that enables naturalization. Discrimination, which is related to all integration topics, is a subject directly related to the approach of the society, as well as the laws and institutions. For this reason, it is the most important topic that shows whether an immigrant is integrated with the country of arrival and the success of the country's integration policy.

Purpose of the Study: The aim of the study is to perform a comparative analysis of the increasing discrimination of immigrants in connection with the migration movements occurring around the world through selected European countries. For this purpose, sample countries were selected by using the Migrant Integration Policy Index (MIPEX) database. MIPEX divides countries into six categories: (i) Positive, (ii) Slightly Positive, (iii) Neither Positive nor Negative, (iv) Slightly Negative, (v) Negative, and (vi) Severely Negative. In this study, the European country with the highest score in its category was selected based on the scoring system of MIPEX. Accordingly, Sweden in the range of 100-80 points, France in the range of 79-60, Spain in the range of 59-41, and Switzerland in the range of 40-21 were selected. Since there is no European country in the 20-1 and 0 score categories, the research was carried out on 4 samples.

Method and Importance of the Study: The study was based on document analysis, which is a qualitative research method. In addition to the studies on the fight against discrimination, related studies of respected individuals, institutions and organizations are also included. It is thought that the study, which presents comparative data on immigrant discrimination and sheds light on integration processes, will contribute to improving the quality of life of immigrants and the implementation processes of public policies on immigration in the increasing migration climate.

Findings and Conclusion: When the databases are evaluated mutually, according to MIPEX data, the countries that developed the best anti-immigrant discrimination policies in their category are Sweden (positive), France (slightly positive), Spain (neither positive nor negative), and Switzerland (negative). However, when we look at the application area, it is seen that the order has changed disproportionately. The countries with the highest risk of social exclusion are Spain, France, Sweden and Switzerland, respectively. The country with the highest percentage of foreign nationals living in households with low workload is Sweden. It is followed by France, Spain and Switzerland. Sweden leads the way in the percentage of foreign nationals living in crowded dwellings. France, Spain and Switzerland follow. The country with the highest housing cost ratio is Spain. It is followed by Sweden, Switzerland and France, respectively. The country with the lowest employment rate is Sweden, and the country with the highest employment rate is Switzerland. The country with the highest rate of neither education nor employment is Spain, while Sweden has the lowest. It was concluded that Sweden, which developed the best policies according to MIPEX data, did not develop effective policies when compared to other selected countries in practice. On the other hand, Switzerland, which was evaluated negatively by MIPEX, surpassed the selected countries in many areas.